

Voorzitter

Op 24 juni jongstleden is op 77-jarige leeftijd oud-PvdA-senator Arnold Hijmans overleden. Hij was lid van de Eerste Kamer van 1981 tot en met 1983. Arnold Hijmans studeerde rechten in Leiden en begon zijn carrière in Rotterdam, waar hij was geboren en getogen. Na enkele jaren te hebben gewerkt bij onder meer de bankiersfirma R. Mees & Zoonen werd hij ambtenaar bij het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Daarna volgde de verhuizing naar Drenthe, waar hij het grootste deel van zijn leven woonde en werkte. In deze provincie was hij een van de drijvende krachten achter de Stichting Opbouw Drenthe, waarvan hij directeur was. De heer Hijmans was tevens de eerste voorzitter van het herinneringscentrum Kamp Westerbork. Gedurende zijn bijna tienjarig voorzitterschap legde hij in de jaren tachtig de basis voor het realiseren en uitbouwen van dit herinneringscentrum.

Vóór zijn Eerste Kamerlidmaatschap was de heer Hijmans al actief voor de PvdA. Hij was twaalf jaar fractievoorzitter in de gemeenteraad van Rolde, vanaf 1966. Drie jaar nadien, in 1981, werd hij lid van de Eerste Kamer, waar hij landbouwwoordvoerder was voor de PvdA. In zijn maidenspeech, op 27 april 1982, gaf de heer Hijmans bij de behandeling van de begroting van Landbouw en Visserij blijk van breedte en diepte in zijn politieke overwegingen, met oog voor zowel de korte als de lange termijn. Hij plaatste het landbouwbeleid in een brede, maatschappelijke en internationale context en riep op tot een fundamentele herbezinning. Hij onderstreepte met name de positie van de individuele boer, die niet moest worden aangezet tot overproductie, maar in staat moest worden gesteld, te komen tot een betere kwaliteit van het product, een verbetering van de productieomstandigheden alsook van de productieomgeving.

"Je woorden waren je leven", zo staat het in de annonce. En ook dat velen de aanwezigheid van Arnold Hijmans hebben ervaren in zijn woorden, zijn ideeën en zijn betrokkenheid. De Eerste Kamer is Arnold Hijmans dankbaar voor wie hij was en wat hij heeft betekend. Moge dit een steun zijn voor de nabestaanden bij het verwerken van hun verdriet.

Ik verzoek u om een moment van stilte.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Enige wijzigingen in de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en enige andere wetten (31226);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet identificatie bij dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties ter uitvoering van richtlijn nr. 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (PbEU L 309) en ter uitvoering van richtlijn nr. 2006/70 van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeks-**

procedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (PbEU L 214) (31237);

- **het wetsvoorstel Samenvoeging van de Wet identificatie bij dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme) (31238).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het voorstel tot wijziging van het Reglement van Orde van de Eerste Kamer en van het Reglement voor de Griffie voor de interparlementaire betrekkingen in verband met het toevertrouwen van de zorg voor de Griffie voor de interparlementaire betrekkingen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal (LXX, A, B en C).**

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de Raming der voor de Eerste Kamer in 2009 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten (EK 2007-2008, LXV).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, deze raming vast te stellen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het verslag van de commissie voor de Verzoekschriften over het verzoekschrift van L.V. te B. betreffende versoepeling van de inrichtingseisen van bestelauto voor gehandicapten (LXXI, A).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, conform het voorstel van de commissie te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Wijziging van onder meer de Wet op het voortgezet onderwijs ter modernisering, vereenvoudiging en beperking van de wettelijke regels over de voorzieningenplanning bij scholen (31310).**

(Zie vergadering van 1 juli 2008.)

De **voorzitter**: Ik heet de staatssecretaris, mevrouw Van Bijsterveldt, van harte welkom in dit huis.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

Mevrouw **Linthorst** (PvdA): Voorzitter. Ik leg deze stemverklaring mede af namens de fractie van D66.

Linthorst

Mijn fractie erkent dat dit wetsvoorstel op een aantal punten een verbetering met zich brengt, met name in de snelheid waarmee tot voorzieningen kan worden besloten. Er zitten echter twee punten in het wetsvoorstel die ons zwaar op de maag liggen. Het ene is dat scholen die tegen hun zin buiten het RPO worden gehouden en hun bekostiging verliezen, geen beroepsmogelijkheid hebben en dat daarvoor ook geen hardheidsclausule in het wetsvoorstel is opgenomen. Het tweede is de positie van gemeenten, die geen instemmingsrecht hebben, terwijl daarmee de lokale educatieve agenda juist in één integraal beleid had kunnen worden aangepakt. Die twee punten maken het voor onze fracties helaas onmogelijk om voor dit wetsvoorstel te stemmen.

De heer **De Boer** (ChristenUnie): Voorzitter. Ik leg deze stemverklaring af omdat wij niet hebben deelgenomen aan het debat vorige week. Ik doe dit mede namens de SGP-fractie.

De staatssecretaris heeft in het debat van vorige week duidelijk en overtuigend aangegeven dat deze wet een verbetering is ten opzichte van de bestaande wet. Het RPO kan niet door één schoolbestuur worden geblokkeerd, en de verantwoordelijkheid van de gemeenten komt tot zijn recht onder andere in de gemeentelijke huisvestingsverordening. Helder is dat de scholen verantwoordelijk blijven voor het onderwijsaanbod en de gemeenten voor de huisvesting, waarbij het op overeenstemming gerichte overleg een belangrijk instrument is. Onze fracties zullen voor dit wetsvoorstel stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de ChristenUnie, de OSF, de PvdD, de SGP en de VVD voor dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat het is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Regels voor het gunnen van overheidsopdrachten door aanbestedende diensten en opdrachten door speciale-sectorbedrijven (Aanbestedingswet) (30501).**

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Kneppers-Heijnert** (VVD): Voorzitter. Vandaag, 8 juli 2008, wisselen wij met de regering van gedachten over de Aanbestedingswet. "Eindelijk" zou ik daaraan toe willen voegen. Het voorlopig verslag van de vaste commissie voor Economische Zaken van de Eerste Kamer dateert namelijk van 5 december 2006. De lange tijd die dit wetgevingsproces in beslag heeft genomen, heeft helaas niet tot een transparante wet geleid. Ik begin dan ook met gemengde gevoelens aan mijn plenaire bijdrage.

De afgelopen tijd heb ik behoorlijk geworsteld met het onderwerp aanbesteding. Vanwaar die worsteling? Waarom is het zo'n ingewikkeld onderwerp? Er is een aantal redenen. Wij hebben te maken met aanbesteders en opdrachtnemers, ondernemingen en verschillende typen aanbesteders: Rijk, gemeenten, scholen, ziekenhuizen enzovoort. Bovendien kunnen die van verschillende omvang zijn: klein en groot. Dit laatste geldt ook voor de ondernemingen.

In bepaalde opzichten is het belang van de aanbestedder tegengesteld aan dat van de opdrachtnemers en ook binnen de categorie ondernemingen is het belang van het grootbedrijf niet vanzelfsprekend hetzelfde als dat van het mkb. En dan zijn er ook nog verschillende vormen van aanbesteding: Europees, nationaal, openbaar, niet-openbaar et cetera. Ook zijn er drie typen opdrachten die uitbesteed kunnen worden: werken, leveringen en diensten, die ieder hun eigen problematiek meebrengen. Ten slotte zijn er de speciale sectoren.

Een tweede reden voor de complexiteit, deels uit het voorgenoemde volgende, is dat het aanbestedingsrecht zich op het snijvlak van een aantal rechtsgebieden bevindt, te weten het contractenrecht, het bestuursrecht, het mededingingsrecht en het Europese recht. Opdrachtgevers en opdrachtnemers hebben dus te maken met Europese richtlijnen, verordeningen en jurisprudentie van het Hof, met de Algemene wet bestuursrecht, het Burgerlijk Wetboek en met de huidige Raamwet EEG-voorschriften en de bijbehorende AMvB's Bao en Bass.

Op onderdelen bevat de voorliggende wet enkele verbeteringen die verder worden uitgewerkt in het Besluit aanbestedingsregels. Dit besluit is vandaag geen onderwerp van beraadslaging, omdat de voorhangprocedure pas gaat lopen als de wet is aangenomen. Ik noem dan ook maar twee verbeteringen die in de wet zelf staan, namelijk professionaliteit en integriteit.

Om te voorkomen dat opdrachtgevers disproportionele eisen stellen aan ondernemers, moeten aanbestedende diensten het beginsel van proportionaliteit in acht nemen. Het gaat in het bijzonder om technische eisen en eisen voor de geschiktheid en de financiële draagkracht van de ondernemer. De toegang tot de overheidsopdrachten wordt hierdoor verbeterd. Een andere verbetering is dat in bepaalde gevallen een aanbestedende dienst verplicht wordt ondernemers te vragen een integriteitsverklaring aanbestedende werken over te leggen. Mijn fractie ondersteunt dit, omdat de overheid het zich niet kan permitteren, zaken te doen met niet-integere ondernemers.

Het is wel de vraag of een dergelijke toetsing niet eenvoudig te omzeilen is door een nieuw bedrijf op te richten. Geldt dit niet des te meer als de oprichting van een bv in de nabije toekomst nog gemakkelijker wordt door het vervallen van de kapitaalrequisit?

En dan nu de bezwaren. De Aanbestedingswet is evenals haar voorganger een raamwet. Degene die het wetsvoorstel ter hand neemt en denkt dat hij daarna iets over het onderwerp aanbesteding weet, komt bedrogen uit. Bovendien is het volstrekt onduidelijk wat wel en wat niet in de wet staat en waarom. Aanbestedende diensten die willen weten of zij een werk moeten aanbesteden, zoeken in de wet tevergeefs naar criteria. Ondernemers die willen inschrijven en zich afvragen hoe dat moet, hoeven de wet niet te raadplegen, want ook dat staat er